

Vintrarna då vi frös

NÄR DET VAR SNÖ... Det ser ut att bli ännu en mild vinter i år, men SvD blickar tillbaka i historien för att lista några av Sveriges kallaste eller längsta vintrar sedan 1940-talet.

TEXT: MAGNUS HELLANDER

Luossavaarabacken i Kiruna. FOTO: PI FRISK

Vintern slog till med full kraft i Svealand. FOTO: ANDERS WIKLUND/TT

1979

"KALLASTE NYÅR VI HAFT"

Med 46,1 minusgrader i Grundforsen, uppmättes 1979 köldrekord för Dalarna och Svealand, enligt SMHI.

– Det var kanske det kallaste nyår vi har haft i Sverige. Det var

då som köldrekordet för Svealand tangerade. För den vintern kan man även nämna snöstormarna. Hela Skåne drabbades av svåra stormar i samband med nyår och mellandagarna, samt ytterligare en i februari,

säger klimatolog Sverker Hellström på SMHI.

I november antogs den nya successionsordningen av den svenska riksdagen och prinsessan Victoria utnämndes till Sveriges tronföljare från 1980.

1960 1970

1965–1966

HÅRD VINTER I NORR

1965 till 1966 var en riktig vargavinter och i Kiruna, Karlstad, Norrköping, Jönköping, Borås och Visby uppnåddes lägsta-temperaturer utöver det vanliga. I februari 1966 mättes 25,5 minusgrader i Stockholm och 52,6 minusgrader i Vuoggatjålme, enligt SMHI.

– Samma historia där som under krigsvintrarna. Under de här åren var det väldigt kallt i

norra Sverige, speciellt i Vuoggatjålme, säger Sverker Hellström.

Nyhetsmässigt kan man summa hela 1960-talet som ett nyskapande årtionde. Sverige hade en socialistisk regering, med Tage Erlander som statsminister. Det här var även ungdomsrevoltens årtionde, där många protesterade mot samhället och Vietnamkriget.

En man skottar snö vid Slussen. FOTO: STOCKHOLMS STADSMUSEUM

1940–1942

EXTREMT KALLA KRIGSÅREN

Krigsvintrarna 1940 till 1942 var legendariskt kalla. 1940 rapporterades 37,9 minusgrader från Norrköpings flygplats. I december 1942 gav låga temperaturer tillsammans med den kalla rysslufsen, nordostlig kuling på 18 meter i sekunden, en kyleffekt på omkring 53,3 minusgrader, enligt SMHI.

– Det som hände var att det

uppstod ett kraftigt kallluftsbrott i kombination med kraftig vind, vilket resulterade i rekordlåga temperaturer, säger klimatolog Sverker Hellström på SMHI.

Sedan den svenska regeringen meddelat Tyskland att man kan ta emot återstående norska judar flydde cirka 900 av dem till Sverige 1942.

Fotgängare trotsar snön. FOTO: HASSE HOLMBERG/TT

1984–1986

"ALLA TRE VINTRAR VAR KALLA"

Tre riktiga vargavintrar tog ett grepp om Europa och Sverige från 1984 till 1986.

– Alla tre vintrarna var mycket kalla. Det var kraftigt snöfall i Oskarhamn januari 1985 då snökanoner, även så kallade snöbyar, drev in från Östersjön och låg på samma ställe hela tiden. Därför blev det mycket snö i Oskarshamn och norrut, säger Sverker Hellström på SMHI.

Under de här åren blev den största nyheten att statsminister Olof Palme mördades den 28 februari 1986. Ett fruktansvärt mord som skakade hela svenska folket och ledde till en mängd konspirationsteorier då brottet aldrig klarades upp.

Vinterfiske av torsk på Möja Västerfjärd 1984. Under det årtiondet fanns det gott om torsk i Östersjön.

FOTO: HASSE HOLMBERG/TT

1969–1970

KALL OCH IHÄRDIG VINTER

Vintern 1969–1970 var känd för att den var så lång och varade ända in i april. De här åren var osedvanligt kalla. Den 28 oktober 1968 uppmättes 31,5 minusgrader i Myrheden, Norrland.

– 1970 var inte en exceptionellt kall vinter, utan kännetecknas snarare som en väldigt lång vinter som fortsatte ända fram till april. Det är en vinter man minns som seg och lång, säger Sverker Hellström.

1968 var ett tumultartat år nyhetsmässigt med majrevolten och 68-vänstern bröt loss.

1970 fick svensken Hannes Alfvén Nobelpriset i fysik för forskning inom plasmafysiken, medan fysiologen och svensken Ulf von Euler fick Nobelpriset i medicin.

Svårframkomligt i centrala Stockholm. FOTO: ANDERS WIKLUND/TT

2009–2011

KALLARE VINTRAR FÖRR

Efter millenieskiftet är det vintrarna 2009 till 2011 som slagit köldrekord. Under det här seklet mättes den lägsta Stockholmstemperaturen på 20,9 minusgrader.

– December 2010 var väldigt kall för att vara på senare år, annars brukar de riktigt kalla vintrarna ligga längre bak i tiden, säger Sverker Hellström på SMHI.